

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
державної установи «Закарпатська установа
виконання покарань (№ 9)»
07.03.2024

м. Ужгород, 2024 р.

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 07.03.2024 здійснено відвідування державної установи «Закарпатська установа виконання покарань (№9)» (далі — установа, УВП) групою НПМ у складі:

Крючков Андрій Миколайович, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Закарпатській області – керівник групи НПМ;

Чижмар Ганна Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Кацьора Андріана Іванівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Гречуха Ігор Миколайович, представник громадської організації;

Лешанич Леся Вікторівна, представник громадської організації;

Романюк Лариса Василівна, представник громадської організації;

Шелепець Володимир Іванович, представник громадської організації.

Місцезнаходження установи: вулиця Довженка, 8А, місто Ужгород, Закарпатська область.

Керівництво установи:

Туркалевич Ігор Зіновійович, начальник державної установи «Закарпатська установа виконання покарань (№9)» – начальник арештного дому (на посаді з 06.01.2023);

Глебов Андрій Аркадійович, заступник начальника із соціально-виховної та психологічної роботи державної установи «Закарпатська установа виконання покарань №9» (на посаді з 01.09.2013).

УВП є установою закритого типу та відповідно до законодавства здійснює правозастосовні та правоохоронні функції. В установі функціонує: сектор максимального рівня безпеки для тримання чоловіків, засуджених до довічного позбавлення волі, слідчий ізолятор, арештний дім.

Чисельність осіб, які перебувають у місці несвободи: згідно норм житлової площі в установі одночасно може утримуватись 504 особи. Станом на 07.03.2024 в УВП утримувалось 499 осіб. Жінок – 33 особи, неповнолітніх – 5 осіб, засуджених до довічного позбавлення волі – 23 особи, засуджених до арешту – 7 осіб, засуджених, яких залишено в УВП для виконання робіт з господарського обслуговування – 8 осіб, перебуваючих під слідством (досудове слідство) – 88 осіб, підсудних (судове слідство) – 179 осіб, засуджених, які чекають набрання вироком суду законної сили – 180 осіб.

Попередні зауваження.

За результатами попереднього відвідування 29-30.11.2022, відповідно до наданих рекомендацій, адміністрацією УВП постійно вживаються заходи з поліпшення умов тримання засуджених та ув'язнених, а також забезпечення їх речами та продуктами харчування.

На базі установи функціонує Закарпатська міська медична частина № 9 філії державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в Чернівецькій, Івано-Франківській, Закарпатській та Тернопільській областях (далі – медична частина), яка забезпечує надання первинної лікувально-профілактичної допомоги засудженим та обладнана сучасним стоматологічним устаткуванням, апаратом УЗД (фото 1, 2).

Умови тримання в'язнів в установі приведено у відповідність до вимог статті 92 Кримінально-виконавчого кодексу України, статті 8 Закону України «Про попереднє ув'язнення» (далі – Закон) в частині дотримання умов ізоляції та вимог щодо роздільного тримання чоловіків і жінок, осіб, які раніше відбували покарання в місцях позбавлення волі, окремо від осіб, які не перебували в місцях позбавлення волі, встановлено роздільне тримання неповнолітніх та дорослих, а також ізольовані від інших засуджених та роздільно тримаються засуджені до довічного ув'язнення та іноземні громадяни.

Також в УВП забезпечено дотримання вимог пункту 3.2 Положення про організацію лазне-прального обслуговування осіб, які тримаються в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 08.06.2021 № 849/5 (далі – Положення). Зокрема, засуджені та особи, взяті під варту, жіночої статі приймають душ два рази на тиждень.

Для покращення санітарно-гігієнічних умов в камерних приміщеннях, в яких утримуються жінки, продовжуються ремонтні роботи з облаштування душових кабін.

Крім того, адміністрацією УВП здійснюються в камерних приміщеннях режимного корпусу ремонтні роботи по заміні водопровідних труб та обладнання їх зливними бачками. На момент відвідування ремонті проведено в 11-ти камерних приміщеннях, а саме: №№ 42, 23, 36, 43, 53, 50, 56, 57, 58, 60, 34.

Адміністрацією УВП забезпечено дотримання вимог Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417.

Також створено належні умови перебування в кімнатах для довготривалих побачень, які обладнані кухнею, спальною та дитячою кімнатою (фото 3, 4).

В установі створено та облаштовано камеру для тримання вагітних жінок та жінок з дітьми віком до трьох років. Засуджені жінки з дітьми та вагітні можуть перебувати у камері, яка більше схожа на житлову кімнату, в якій є два ліжка (доросле та дитяче), тумби, шафа для одягу, пеленальний столик, набір іграшок, прилади для приготування та розігрівання їжі, відгороджений санвузол з душовою кабінкою та доступ до гарячої води, що відповідає правилу 34.3. Європейських пенітенціарних правил (фото 5, 6, 7, 8).

Крім того, здійснено ремонтні роботи в кімнаті для проведення обшуків

новоприбулих, в камерах збірного відділення, в кімнаті видачі посилок та отримання передач.

Здійснено косметичний ремонт коридорів режимного корпусу та проведено заміну електричної проводки в режимному корпусі із встановленням на кожне камерне приміщення окремого автоматичного вимикача та силового кабелю.

Також здійснено поточний ремонт даху режимного корпусу установи, введено в експлуатацію камерні приміщення з поліпшеними умовами тримання та облаштовано кімнату для зайняття спортом (фото 9, 10).

В установі передбачено камерні приміщення для осіб, які будуть видані (екстрадовані) Україні для їх притягнення до відповідальності чи подальшого відбування покарання.

У двох таких камерних приміщеннях ремонтні роботи завершені, заходи безпеки та умови утримання у них відповідають національним та міжнародним нормативно-правовим актам. Зазначені камерні приміщення забезпечені необхідним обладнанням, меблями та інвентарем, у них належний санітарно-гігієнічний стан та освітлення, особи, які будуть у них утримуватися, матимуть доступ до води та свіжого повітря (фото 11, 12, 13).

В УВП утримувані особи забезпечуються триразовим гарячим харчуванням відповідно до Норм харчування осіб, які тримаються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби, ізоляторах тимчасового тримання, приймальниках-розподільниках та інших приймальниках Національної поліції, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 16.06.1992 № 336.

Відповідно до ДБН В.2.2-5:2023 «Захисні споруди цивільного захисту», затверджені наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 10.08.2023 № 702, в УВП облаштовано укриття, яке обладнано системою повітряної фільтрації у разі хімічного чи радіаційного забруднення, позначено маршрути евакуації, наявний санвузол, питна вода та аптечка.

В установі організовано навчальний процес для неповнолітніх утримуваних. Навчання проводять вчителі Ужгородського ліцею № 8 Ужгородської міської ради Закарпатської області.

Групою НППМ проведено опитування 21 ув'язненого та засудженого. Скарг від осіб, які утримуються в установі на умови тримання, катування, інші жорстокі, нелюдські або такі, що принижують гідність, види поводження та покарання не надходило.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на гідні умови тримання (стаття 25 Загальної декларації прав людини).

1. У порушення вимог Глави 4 Розділу IX Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 14.06.2019 № 1769/5 (далі – ПВР СІЗО), частина відвіданих камер установи (№№ 32, 35, 39, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 68, 70, 74 та інші) потребують проведення поточного ремонту. Стіни

та стеля зазначених камер вологі та вкриті пліснявою, в окремих камерах сантехнічне обладнання фізично зношене та потребує заміни.

2. В окремих камерних приміщеннях порушуються права в'язнів на приватність. Зокрема в камерах ліжка розташовані впритул одне до одного, що не забезпечує особистого простору в'язням та не відповідає правилу 18.1 Європейських пенітенціарних правил (фото 14).

Туалети в деяких камерних приміщеннях не обладнані дверцятами, у зв'язку із чим в'язні змушені їх завішувати різноманітними речами для усамотнення, що може розцінюватися, як поведіння, що принижує людську гідність, та не відповідає правилу 19.3 Європейських пенітенціарних правил (фото 15).

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 49 Конституції України).

3. Під час проведення конфіденційного спілкування до групи НПМ зверталися ув'язнені та засуджені до довічного позбавлення волі, які скаржилися на роботу медичної частини, зокрема на те, що вони тривалий час не можуть потрапити на прийом до медичних працівників.

Зазначене свідчить про неналежну взаємодію між працівниками медичної частини та працівниками установи, що не забезпечує надання вчасної та якісної медичної допомоги утримуваним особам.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Державної установи «Закарпатська установа виконання покарань (№9)»:

1. Забезпечити ув'язненим і засудженим побутові умови, що відповідатимуть правилам санітарії та гігієни;

2. Вжити заходів щодо створення належних умов для реалізації права засуджених на приватність та особистий простір.

Закарпатській міській медичній частині № 9 філії державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» в Чернівецькій, Івано-Франківській, Закарпатській та Тернопільській областях:

Забезпечити належну взаємодію медичних працівників та працівників установи щодо надання вчасної та якісної медичної допомоги утримуваним особам.

До звіту додаються: фотофіксація на 3 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Представник Уповноваженого
у Закарпатській області**

Андрій КРЮЧКОВ